

بررسی هویت در فضاهای تعامل شهری نمونه موردی شهر شیراز

مهسا فلاح نیا^۱، زهره نوشادی^۲، منیژه عباسی^۳

۱- دکترای معماری، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، دانشکده هنر و معماری، شیراز، ایران

Email: Falahnia_ml@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز، ایران

Email : nooshadzohre@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، شیراز، ایران

Email : manizhe.abbasi@gmail.com

چکیده

انسان اولیه با توجه به روبرو بودن با مشکلاتی همچون یافتن مواد غذایی، با اینکه می‌توانست به صورت انفرادی زندگی کند و بنابراین سهم بیشتری از منابع را برای خود داشته باشد، اما به واسطه نیاز درونی او به همراه شدن با دیگری و به تبع آن قرار گرفتن در جمعی گسترده تر، به زندگی اجتماعی سوق داده شد. اما زیستن در اجتماع نیز الزاماتی را می‌طلبد تا انسان بتواند در آن احساس آرامش و تعلق کند. هدف این مقاله، بررسی نسبت میان احساس تعلق به فضاهای تعامل شهری امروزی و هویت فرهنگی و اجتماعی جامعه از گذشته تا به امروز است. برای رسیدن به این هدف از روش تحلیلی، منابع کتابخانه‌ای و تحقیقات میدانی بهره‌گیری شده است. به نظر می‌رسد برای ایجاد هویت در جوامع بشری، توجه به اهمیت ویژگی‌های فردی و اجتماعی نظیر احساس تعلق مکانی، همبستگی و مشارکت اجتماعی و به‌ویژه شرایط ایجاد خاطره جمعی از ضروریات است.

واژه‌های کلیدی: فضای تعامل شهری، هویت، خاطره جمعی، احساس تعلق

۱- مقدمه

در پی ورود معماری غرب به ایران و متاسفانه کم توجهی به فرهنگ غنی گذشته و در مقابل توجه به زرق و برق فرهنگ غربی و تقلید کورکورانه از آن، منجر به بروز مسائلی از جمله بحران هویت و بی‌هویتی در فضاهای شهری و معماری گشت و در پی آن محیط‌هایی مصنوعی و تهی از هویت انسانی در فضاهای شهری پدیدار گشت که در ایجاد احساس تعلق مکانی در میان مخاطبان خود عاجز مانده‌اند. وجود این معضل در شهرهای امروزی، لزوم بازنگری در مفاهیمی همچون هویت و عواملی که موجبات شکل‌گیری و تثبیت هویت را فراهم می‌سازد، بیش از پیش ضروری می‌نماید. اما دلیل توجه به مساله هویت چیست؟- پاسخ این سوال را شاید بتوان اینگونه بیان کرد که انسان اولیه می‌توانست به صورت انفرادی زندگی کند و دیگر نیازی هم به شناخته شدن نداشت، اما نیاز درونی او به همراه شدن با دیگری و به تبع آن قرار گرفتن در